

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

„JUTRA“

Oboroževalno
tekmovanje

Razorožitvena konferenca, ki se je pričela pred tremi leti, oficielno doslej še ni zaključena ne pozitivno ne negativno. Na zadnjem zasedanju, ko je ves svet pričakoval popoln polom, so bile po dolgih naporih najdene neke diplomatske formule, ki so omogočile častno prekinitev in odgoditev nadaljnjih razprav, s tem je pa bilo dejansko vsaj zaenkrat tudi že vsega konec. Danes, po več mesecih, moramo namreč ugotoviti, da diplomatske akcije, ki se je pričakovala in obetala — ni bilo in je ni. Evropski diplomati so med tem načeli in razvili zelo dolgo vrsto najrazličnejših problemov, samo ne razorožitvenih. Zato se menda prav nič ne motimo, ako izrazimo že sedaj trdno prepričanje, da letos najbrže ne bo nobene razorožitvene akcije več in bo razorožitvena konferenca počivala vsaj do prihodnjega leta.

Za to, da moramo smatrati razorožitve na prizadevanja za dokončno pokopana, pa govore še dosti bolj glasno kakor neuspehi same razorožitvene konference razni drugi pojavi, ki jih moremo opazovati vsak dan znova po vsej Evropi in po ostalem svetu. Pod njimi mislimo na skrb za vojaško vzgojo, podaljševanje ka drske službe, reorganizacijo in modernizacijo vojsk, oboroževanje na kopnem, na morju in v zraku ter gradnjo trdnjav. Še nobeno povojno leto ni bilo povsod tako posvečeno delu za našeto, kakor je letošnje, 1934. leto. Oborožujejo se pa prav vse države, tiste, ki se smejo, kakor tudi one, ki se ne bi smele. Pri teh poslednjih mislimo zlasti Nemčijo, Avstrijo in Madžarsko. Da se je Nemčija v zadnjih dveh letih, odkar jo vodi Adolf Hitler, zlasti pa letos oborožila tako, da bi bila že sedaj v stanu klubovati vsakemu napadu, ni prav nobena tajnost več. O tem vedo tudi v Londonu, ne samo v Parizu, in prav angleški listi so nam zadnje čase postregli z zelo zanimivimi informacijami. — »Daily Mail« je napisal te dni, da bo Nemčija, če bo v tem tempu nadaljevala svoje oboroževanje, že v začetku l. 1936 sposobna napasti Francijo in vzdržati tudi napade svojih manjših sosedov.

Da se pa oborožujeta tudi Avstrija in Madžarska, so pokazali dovolj jasno razni dogodki zadnjega časa. Avstrija, ki bi smela imeti po senžermenski mirovni pogodbi le 20 tisoč mož, po poznejšem povišanju pa 30 tisoč, je postavila o priliki julijske revolucije narodnih socialistov na noge okoli 100.000 oborožencev: vojakov, policistov, orožnikov hajmverovcev, režimskih četašev itd. In vsi ti so bili oboroženi s puškami, strojnimi, topovi, oklopnimi avtomobili, bombami, metalcami min in plamenov itd. Sedaj pa zahteva mala Avstrija poleg hajmverovske milice še povečanje stalne redne vojske na 60.000 mož! Tako izgleda oboroževanje pri teh državah, kako pa šele pri drugih! O oborožitvi sovjetske Rusije bi bilo škoda izgubljati besede; lahko trdimo, da ima že sedaj največjo armado na svetu in da je tudi v zraku najbrže najmočnejša vesela. Da je Italiji prva skrb vzgojiti ves italijanski narod že od šolskih let dalje za vojsko, je tudi predbro znano. Njene ladjedelnice grade vedno nove podmornice, križarke, torpedne rušilce in celo dreadnoughte, tovarne letal pa avione vseh vrst in velikosti. O oboroževanju Anglije v zraku, o reorganizaciji in motorizaciji njene vojske, o gradnji utrd in pomorskih oporišč ter novih pomorskih bojnih enot smo

Načrt za razdelitev Češkoslovaške

Senzacionalno odkritje o pravem namenu Gömbösevega poto-
vanja v Varšavo - Razdelitev Češkoslovaške med Madžarsko,
Poljsko in Nemčijo

BUDIMPEŠTA, 17. avgusta. Iz zelo zanesljivega zaupnega vira se doznava, da se skrivajo za prihodnjim Gömbösovim obiskom v Varšavi še dalekosežnejši nameni, kakor so oni, ki so bili doslej naštet v evropskem tisku. Gömbös gre v Varšavo ne samo kot ministrski predsednik Madžarske, katero bo reprezentiral bolj zunanji minister Kanya, ki pojde z njim, temveč v prvi vrsti kot zaupni poslanec Mussolinija. Njegova misija bo obstojala v tem, da pridobi poljskega zunanjega ministra Becka in maršala Pilsudskega za to, da se Poljska popolnoma priključi italijanski politiki in njenim načrtom ter stopi v krog zveze Italije, Avstrije in Madžarske. Namen Italije je pri tem, napraviti močno zavezniško fronto od Jadrana do Baltika, ki naj bi presekal Evropo na dve polovici.

Načrte za to akcijo je izdelal baje Mussolini sam na pobudo Gömbösa, Kanya in avstrijskega podkancelarja kneza Starhemberga, odnosno še pokojnega Dollfusa. Mussolini hoče s tem obkoliti malo antanto in obenem uresničiti želje madžarskega revizionizma. Gömbös bo namreč predlagal Poljski delitev Slovaške, odnosno sploh Češkoslovaške. Slovaška naj bi se razdelila tako, da bi se preko nje dosegla skupna meja Madžarske in Poljske, ki je neobhodno potrebna za fronto Jadrano-Baltik. Poljska bi dobila v Karpatih neke predele Slovaške in Tešinsko, odnosno vso Šlesko, dočim bi ostala Slovaška s Podkarpatsko Rusijo pripadala Madžarski. Obstoja pa mimo tega tudi še drug načrt, ki je šele v zarodku; po njem naj bi se ona polovica Češkoslovaške, ki bi še ostala, izročila Nemčiji v zame-

no za Avstrijo, kateri bi se morala zavedno odpovedati. Ako bi se Nemčija s tem zadovoljila, bi se pritegnila potem lahko k načrtom italijanske politike, ki bi obsegala zvezo Italije, Avstrije, Madžarske, Poljske in Nemčije s 155 milijoni ljudi.

O teh načrtih, o katerih je nedavno pisal tudi neki budimpeštanski revizionistični tednik, samo v drugi obliki, so baje razpravljali tudi v Segedinu o priliki sestanka avstrijskega kancelarja Schuschnigga z Gömbösem. Gömbös je ob tej priliki poučil Schuschnigga o namenu svojega potovanja v Varšavo in dobil njegovo popolno soglasje. Pa tudi v Varšavi so o tem že dobro poučeni in jih Gömbös zato ne bo presenetil. Vendar še ni znano, če je Poljska načelno že pristala na to ali se bo o tem dokončno odločalo šele ob obisku Gömbösa in Kanya v Varšavi.

Vojna nevarnost v Aziji

POOSTRITEV SPORA MED RUSIJO IN JAPONSKO ZARADI VZHODNE KITAJSKE ŽELEZNICE.

MOSKVA, 17. avgusta. Po poročilih iz Habarovska so v noči od 13. na 14. tm. bili prijeti vsi višji uradniki vzhodne kitajske železnice. Med aretiranimi so tudi šefi najvažnejših postaj Imianpoja, Ma-daosija, Hanlina in Pogranicnaje. Te aretacije se smatrajo kot začetek večjih provokacij s strani japonske vlade. Zdi se, da pripravlja Japonska obsedno stanje vzdolž vse vzhodnokitajske železnice z namenom, da jo tako prevzame v svojo upravo in eksploatacijo. V splošnem se zaradi tega presoja položaj na Daljnem vzhodu z največjo zaskrbljenostjo. Japonci poskušajo na vse načine izzvati oborožen konflikt, iz česar se da sklepati, da so pripravljeni na vojno z Ru-

sijo. Ruska vlada je zaradi dogodkov na vzhodni kitajski železnici protestirala tako pri japonski kot pri mandžurski vladi, a brez uspeha.

VARŠAVA, 17. avgusta. Poročevalec lista »Ilustrowani Kuryer Podzienni« ob javi svoj razgovor z vrhovnim poveljnikom ruske severne armade, generalom Trockim, ki je izjavil, da se mu zdi vojna z Japonsko neizogibna. Severna armada šteje 900.000 mož. Rusija lahko postavi na bojišče 16 milijonov mož, ki so oboroženi s 300 metalci bomb (letali), 3000 lovskimi letali, 300 tanki, 6 oklopnimi vlakci in 10.000 topovi. Rusija ne želi vojne, se pa Japonske vendar ne boji.

Sestanek
Baldwin - Lebrun

LONDON, 17. avgusta. Tukajšnji tisk poroča, da bo v kratkem obiskal namestnik angleškega ministrskega predsednika Baldwin v Mercy-le-Haut v Lotaringiji predsednika francoske republike Lebruna. Baldwin potuje že nekaj dni po vsej francoski trdnjavski zoni, za katero se zelo zanima. »Daily Herald« piše s tem v zvezi, da bo ob priliki Baldwinovega sestanaka z Lebrunom podpisana angleško-francoska vojaška zveza. Da se bo to zgodilo, je najboljši dokaz že samo dejstvo, da Francija gotovo ne bo dovolila šefu angleške vlade ogledovanja svojih trdnjav, katere sicer tako previdno skriva pred nepoklicanimi.

PAPEN O HINDENBURGOVI OPOROKI

BERLIN, 17. avgusta. Dunajski poslanik von Papen je izjavil novinarjem, da

so zlagane vse vesti nekaterih tujih listov o potvorbi Hindenburgove politične oporoke. To oporoko je prejel on sam iz rok Hindenburgovega sina. Hindenburgova največja želja je bila zediniti nemški narod in to željo je izpolnil Hitler januarja 1933, zato pokojni predsednik ni mogel biti Hitlerjev nasprotnik.

ITALIJANSKE VOJAŠKE VAJE.

RIM, 17. avgusta. Divizije, ki so bile koncentrirane na severni in severno-vzhodni meji zaradi varnostnih odredb ob priliki narodnosocialistične ustaje v Avstriji, so dobile nalog, vrniti se v svoje garnizije. Umikanje se je že pričelo. Čete pa bodo uporabljene sedaj pri velikih italijanskih vojaških vajah v Toskani in Emiliji, ki se bodo pričele 19. t. m., dokončale pa najbrže 24. t. m. Koncentriranje čet se je pričelo že danes. Namen teh vaj je, doseči stanje, kakršno bi bilo pred začetkom vojne.

Avstrijs'a vojska

LONDON, 17. avgusta. »United Press« poroča, da je angleška vlada izročila včeraj avstrijskemu poslaniku baronu Frankensteinu noto, s katero dovoljuje Avstriji, da more v teku prihodnjega leta zopet povečati svojo vojsko za 8000 mož, in sicer na ta način, da pokliče na 6mesečne vaje prostovoljne novince. Ker sta bila lani izvežbana na enak način že 2 turnusa novincev in služi sedaj tretji, pomeni to, da ima Avstrija poleg svoje redne vojske 24.000 mož, ki se bo leta 1935 povečala na 32.000 mož, še znatne rezerve čete. Na ta način more Avstrija v primeru notranjih nemirov spraviti pod orožje 60.000 vojakov, in to poleg orožnikov, policije in prostovoljnih bojnih formacij.

LIKVIDACIJA AVSTRIJSKE LEGIJE.

BERLIN, 17. avgusta. Razpuščanje avstrijske legije v Nemčiji naglo napreduje. Del bivših legionarjev je bil odposlan v notranjost Nemčije, kjer bo pridružen delovnim četam. Drugi emigranti bodo nameščeni pri kmetih, in sicer v pokrajinah, ki so kolikor mogoče oddaljene od avstrijske meje, dočim bo tretji del uporabljen za popravilne ceste.

OBNOVITEV TERORIZMA V AVSTRIJI.

PARIZ, 17. avgusta. V tukajšnjih diplomatskih krogih se zatrjuje, da Nemčija ne bo opustila svojega boja proti Avstriji. Po pariških informacijah je bila tajna centrala za akcijo proti Avstriji prenešana iz Monakovega v Pasavo. Ta centrala bo delala previdno in se bo izogibala uporabljati doslej znani aparat zlasti pa avstrijsko legijo. Nova centrala je že dala navodila za obnovo narodnosocialističnih formacij v Avstriji, kar se mora zgoditi do 15. septembra. Po tem dnevu se more pričakovati v Avstriji pričetek novih terorističnih akcij.

poročali podrobno prav zadnje dni, kakor tudi o oboroževanju ameriških Združenih držav, Japonske itd. Celotna neutralna Švica se je zgenila in čuti nujno potrebo po močni oborožitvi, ki naj bi zavarovala njeno neutralnost in njene meje za vsak eventualni primer. Francija, Belgija, Estonija, Češkoslovaška in še nekatere druge države pa podaljšujejo tudi kadrski rok.

Govor vsega tega je pač dovolj glasen in nam pravi bolj ko vse drugo, da nobena država ne veruje več v uspeh razorožitvenih prizadevanj in se velesile celo na pomorsko konferenco, ki naj bi se sestala prihodnje leto, čisto nič ne ozirajo. Nasprotno, prerokujejo ji že vnaprej enak neuspeh, kakor ga je doživela razorožitvena v Zenevi. Tako vidimo, da se je pričelo divje tekmovanje v oboro-

ževanju še pred oficielnim koncem razorožitvene konference. Ob njeni bolniški postelji pleše svet svoj krvavi bojni ples, ki nam obeta vse nekaj drugega kakor večni mir, ter pobratenje in sodelovanje narodov. Klic »Nikdar več vojne!« postaja vsak dan bolj tihi in vsak dan je tudi manj optimistov, ki bi še verjeli v možnost njegove zmage. Bog Mars je zavlada nad angelom miru...

Dnevne vesti

Poskušnja vin na Mariborskem tednu

Kakor prejšnja leta, tako je tudi letos zadruga M. T. organizirala pod strokovnim vodstvom ravnatelja tukajšnje banovinske vinarske in sadjarske šole g. dr. Priola in prof. Vojska ter vodstvom gg. Gillyja in upokojenega nadučitelja Loparnika poskušnjo sortiranih štajerskih vin. Na razpolago za poskušnjo je bilo 58 vrst vin iz kleti priznanih vinogradnikov, kakor so Bouvier, Ornik, dr. Lipold, Attems, banovinska vinarska in sadjar-

ska šola, Božiček, dr. Dernjač, Gaube, Pirmer, Robič, Zemljčič, dr. Glačnik, Klefarska zadruga in drugi. Obiskovalci poskušnje niso mogli prebrskati burgundca, silvanca, navadnega in dišečega traminca, rulanca, šipona, graševine, in muška telca. Ugajala pa so tudi druga razstavljena vina. Priznati moramo, da je taka poskušnja vin najboljša in najbolj učinkovita reklama za naša štajerska vina.

Poslovilni večer generalštabnega polkovnika in poveljnika 45. pehotnega polka g. Glišića. Častniki mariborske garnizije bodo priredili v soboto 25. t. m. v kazinski dvorani poslovilni večer priljubljenemu generalštabnemu polkovniku g. Gjorgiju Glišiću, ki je premeščen iz tukajšnje garnizije. Pričetek bo ob 21. uri. Obлека poljudna.

Gledališka popoldanska predstava za okolice. »Narodno gledališče« v Mariboru uprizori v nedeljo, 19. t. m. ob 16. (1.) uri na letnem gledališču v mestnem parku Golievo izredno zabavno komedijo »Kulturna prireditev v Črni mlaki« po globoko nižanih cenah od Din 20 na vzdol. Predstava je namenjena pred vsem okoliškemu občinstvu. Železniške in avto busne zveze so ugodne. To bo obenem poslednja uprizoritev.

Smrtna koša. Pretekli teden so v Mariboru umrli: vrvar Simon Baumkircher, star 83 let; tkalka Ana Ozimičeva, stara 26 let; vdova Terezija Berglezova, 56 let; tkalka Barbara Zorkova, 42 let; zaločarski mojster Anton Rajšp, star 58 let; tkalka Barbara Zorkova, 42 let; zasebnik Alojzij Klampfer, 82 let; ključavničar Anton Golob, 36 let in vzgojiteljica Melanija Petrišičeva, stara 20 let.

Poroke. Pretekli teden so se v Mariboru poročili: delavec France Fak in Marija Jenuševa; mehanik France Ljubčič in Marija Žuranova; klepar Adolf Lehner in Justina Hrenova; krale France Nedelko in Ludmila Jamškova; zasebni uradnik Emerik Kislinger in Edlrot Pačigeva. Mnogo sreče!

Dar. Namesto venca na grob umrlemu g. Sebastjani Robaša je darovala ga, Katarina Zorkova 100 Din ubogim in študentski občini. Za lep dar se ji najlepše tem potom zahvaljuje odbor občine.

Seja mestnega sveta in upravnega odbora. Drevi ob 17.45 bo v mestni posvetovalnici seja mestnega sveta, ob 18.30 pa istotam seja upravnega odbora mestne občine mariborske. Na sejah bodo razpravljali o raznih administrativnih in drugih tekočih zadevah.

Mestno kopališče popravljajo. Ker so bile vse kopališke naprave nujno potrebne popravila, so pričeli te dni temeljito popravljati kotle in razne druge kopališke naprave. Renovirana bo nadalje notranjost kopališča, popraviti pa nameravajo tudi fasado, ki je popravila zares že potrebna.

Brzopotezni šahovski turnir v Mariboru. V nedeljo zvečer po zaključenem mednarodnem šahovskem turnirju se je vršil v spodnji kazinski dvorani brzopotezni turnir, ki so se ga udeležili Pirc, Stupčan, Ostanek, Vidmar, Menčikova, Reifš, dr. Astaloš in Steiner. Zmagal je Astaloš, ki je dosegel 6 in pol točk, dočim so dobili Steiner 6, Menčikova 4, Pirc 3 in pol, Reifš 3, Vidmar 2 in pol in Ostanek pol točke.

Tuji udeleženci mednarodnega šahovskega turnirja v Mariboru so včeraj popoldne odpotovali iz Maribora. Vsi, ki so na turnirju sodelovali, so bili s prireditvijo zelo zadovoljni ter so pohvalili vzorno organizacijo.

Angleški princ v Sloveniji. Včeraj je prišel z letalom v Ljubljano princ Yorkski, drugi sin angleškega kralja. Princ je navdušen športnik in je domala prepotoval že ves svet. Obiskal bo Gorenjsko ter se po nekaj dneh vrnil preko Pariza v London. V Bohinju je gost kneza Pavla.

Lastnikom obveznic vojne škode. Stranke, ki so izročile davčni upravi za mesto Maribor stare obveznice 2 in pol odstotne državne loterijske rente za vojno škodo v zameno v času do 27. julija t. l., vabi davčna uprava za mesto Maribor, naj dvignejo pri njej nove obveznice proti priznanici in izročitvi odgovarjajočih izvirnih rezervov med uradnimi urami od 8. do 12. ure.

Novi vozni red na mestnih avtobusnih progah. S 16. t. m. je stopil na mestnih avtobusnih progah v veljavo nov vozni red. Izvzemši progo št. 1 glavni kolodvor - vojašnica kralja Petra, so nastale na vseh mestnih progah manjše izpremembe in je podjetje gledalo na to, da bi bile zveze na Glavnem trgu čim udobnejše in hitreje. Po novem voznem redu bo imel potnik s studentske, pohreške in tezenske proge ter s proge na otok takojšnjo zvezo na Glavnem trgu s kolodvorom in proti vojašnici kralja Petra. Vozni red na progi Mariborski otok bo ostal po dosedanjih intervalih isti, le odhodi s Trga svobode, odnosno Glavnega trga so se morali spremeniti tako, da bodo imeli avtobusi zvezo z vsemi ostalimi mestnimi progami ob prihodu in odhodu z Glavnega trga. Izdelan je tudi vozni red za novo krožno vožnjo in ko bodo rešena še nekatera vprašanja, bo stopil vozni red krožne vožnje v veljavo, o čemer bo občinstvo pravočasno obveščeno. Novi vozni red mestnih prog je izbežen v vseh javnih aradih, vseh javnih lokalih ter na važnejših avtobusnih postajah. Vse informacije nudi občinstvu prometna pisarna na Glavnem trgu in vodstvo podjetja. Ker je po novem voznem redu medsebojna zveza med posameznimi progami na Glavnem trgu zelo ugodna, se opozarja občinstvo na ugodnost prestopnih vozovnic.

Motnje v železnicu in črevesih, ščipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoziteto, omotičnost, hu de sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čišo »Franz Josefova« grenčice.

Marionetno gledališče. Samo dva dni v kavarni »Park«, v soboto in nedeljo popoldne ob 5. in zvečer ob 9. uri.

Jadranaši! 1. septembra — dan slavnostnega koncerta — se bliža. Starše dečkov, ki sodelujejo, prosim, da jih pošiljajo točno k vajam. Danes ob 19. uri skupna pevska vaja. Pevovedja.

Kongres nastavljenjev železniških kurinice se je pričel danes v Splitu in bo trajal dva dni. Udeležili se ga bodo delegati iz vseh mest, kjer so kurinice državnih železnic.

Sprejem v finančno konceptno službo. Finančno ministrstvo bo sprejelo v finančno konceptno službo 30 pripravnikov, ki so diplomirali na pravni ali ekonomsko-finančni fakulteti. Prošnje naj pošljejo zainteresirani občemu oddelku finančnega ministrstva v Beogradu najkasneje do 1. septembra t. l.

Požar na Dravskem polju. V noči na pretekli četrtek je nastal ocnj v gospodarskem poslopiju posestnika Antona Bombeka v Stražgonjcih pri Cirkoveh. Ker je bilo gospodarsko poslopije s slamo krito in polno krme in slame, se je bliskovito razširil na ves objekt ter ga uničil do tal. Na pomoč so prihli cirkovski gasilci, ki so takoj stopili v akcijo in obvarovali blizu stoječe stanovanjsko poslopije najhujšega. Škoda znaša nad 30.000 Din. Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen.

Nesreča ne počiva. Predvčerajšnjim in včeraj so pripeljali v mariborsko bolnišnico več ponesrečencev. V Dobrovcih je padla 11letna posestnikova hčerka Frančka Artičeva tako nesrečno, da si je pri padcu razbila spodnjo čeljust. V Vukovem dolu se je približal slamoreznici 4letni sin oskrbnika Praha. Ostro rezilo je dečku odrezalo mezinco na levi roki. V Radzeli se je pri sekanju drv nevarno vselal 17letni hlapec France Kirbiš. Sekira mu je razklala levo koleno. Na Pobrežju pa je prišla pod voz 17letna delavka Antonija Spindlerjeva. Kolo ji je zdrobilo desno nogo in se je pri tem hudo poškodovala tudi na glavi.

ELIX izdrživa sijalica

Izlet na Smrekovec. Saleška podružnica SPD v Šoštanj slavi svojo 30. letnico 19. t. m. pri novi koči na Smrekovcu. Mariborski planinci se odpelajo jutri v soboto ob 13.27 popoldne. Priglasite se zaradi polovične vožnje pri »Putniku«. Smrekovec je tipična lepa gora v pogorju pred Savinjskimi alpami.

Poziv strelcem. Mariborska strelska ekipa se bo tudi letos udeležila strelskih tekem za državno prvenstvo, ki bodo v Beogradu v času od 9. do 15. septembra. Strelci, ki se nameravajo udeležiti omenjenega tekmovanja, naj se javijo najkasneje do jutri opoldne pri trgovcu Moravcu na Trgu svobode.

Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefova« grenčica do urogenega želočca in črevesja. Glavni zastopniki modernega zdravilstva za žensko so preizkusili, da »Franz Josefova« voda v največjih slučajih učinkuje hitro, sigurno in brez bolečin. — »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Vozne olajšave. Bled: 18. in 19. avgusta mednarodni sabljaški turnir. Polovična vožnja 15.—22. avgusta na podlagi žel. legitimacije. Pančevo: 18. in 19. avg. kongres ribarjev. Polovična vožnja 15.—22. avgusta na podlagi železniške legitimacije. Sinj: 19. avgusta slavnost sinjske Alke. Polovična vožnja 15.—23. avg. na podlagi žel. legitimacije za Din 5. Križevci: 19. avgusta blagoslovitev gasilskega doma. Polovična vožnja 15.—23. avgusta na podlagi žel. legitimacije. Sarajevo: 19. avgusta kongres prosvetnih društev. Polovična vožnja 16.—23. avg. na podlagi žel. legitimacije. Novi Sad: 19. avgusta proslava Cerske zmage. Polovična vožnja 16.—23. avgusta na podlagi železn. legitimacije. Liberec: 18.—24. avgusta sejem. Polovična vožnja na čeških, 25% popusta na avstrijskih in naših železnicah. Legitimacija Din 3. — **Prihodnji sejm:** Leipzig 26. do 30. avgusta; Bratislava 26. avg. do 2. septembra; Zagreb 1. do 10. septembra; Ljubljana 1. do 10. septembra; Dunaj 2.—9. septembra; Praga 2.—9. septembra; Gradec 15. do 28. septembra. Vse ostale informacije, nabava vozovnic, vizumov in valut po najkulantnejših tečajih pri »Putniku«, Maribor, Aleksandrova cesta 35, telef. int. 21-22.

Združitev zagrebškega in osiješkega gledališča. Po odloku prosvetnega ministrstva se v bodoče združita zagrebško in osiješko gledališče. Uprava osiješkega gledališča bo še nadalje neodvisna glede proračuna, mora pa delati v popolnem sporazumu z upravo zagrebškega gledališča glede sestavljanja repertoarja, izbire osebja, tehnične opreme predstav ter predstav izven svojega sedeža. Uprava zagrebškega gledališča pa bo morala odslej podpirati upravo osiješkega v umetniškem in tehničnem pogledu.

Dražba zaplenjenih predmetov. V skladišču tukajšnje glavne carinarnice bo v torek, dne 21. t. m. ob 9. uri prodano na javni dražbi razno manufakturno blago in drugi predmeti.

Trga za ribe ni bilo. Današnjega trga za ribe ni bilo, ker ni prispela ne včeraj in ne danes nobena pošiljka z morja. Trg za ribe naše gospodinjice zelo pogrešajo.

Radio Ljubljana. Spored za soboto 18. tni.: ob 12.15: plošče; 12.45: poročila; 13.00: čas. plošče; 19.00: primorska ura (g. Venturini); 19.30: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.00: radio orkester; operna glasha, vmes poje g. Drmotar; je iz slovanskih oper; 21.30: plošče; 22.00: čas, poročila, mandolinistični kvartet.

Grajski kino. Od danes dalje »Titani neba«, sijajni vefilm o onih junakih zrak, ki žrtvujejo lastno življenje za tovarništvo in ljubezen do bližnjega. Naš prihodnji vefilm: Pesem z neba, Jan Kiepura, Martha Eggerth.

Kino Union. Od danes petka dalje razkošna Bolvaryjeva opereta »Dvorec na jugu« z Ljono Haidovo, Viktorjem de Kovo in Pavlom Hörbigerjem. Humor, veselje, zabava, krasni naravni pospe, sijajno petje.

Mariborski teden

REPERTOAR.

Sobota, 18. avgusta ob pol 21. uri. v Mestnem parku: »Kulturna prireditev v Črni mlaki«. Globoko nižane cene od 20 do 4 Din.

Nedelja, 19. avgusta ob 16. uri v Mestnem parku: »Kulturna prireditev v Črni mlaki«. Globoko nižane cene od 20 do 4 Din. Zadnjič.

Otvoritev in blagoslovitev mostu. V nedeljo, dne 19. tni. ob 8. uri je slovesna blagoslovitev in otvoritev novega mostu na Mariborski otok. Avtobusi vozijo ob 7.45 s Trga svobode.

Veslaške tekme. V nedeljo ob 10. uri bo start za mednarodne veslaške tekme pri Mariborskem otoku. Cilj je pri klubski čolnarni Mariborskega veslaškega kluba na Pristanu. Prijavljeni so tuji prvaki z evropskim mojstrom ing. Breitenlohmerjem na čelu. Tudi domači veslači so dobro pripravljeni ter bo tekma nudila nedvomno veleinteresantne momente. — Spored je: 1. Sprejem gostov iz Puja, Ruš in Ormoža z zložljivimi čolni. 2. Enosedežniki. 3. Enosedežniki (dame). 4. Dvosedežniki. 5. Dvosedežniki (dame in gospodje mešano). 6. Gusarji na velikih čolnih. S sporedom je prost vstop. Na cilju igra godba. Ker je čisti dohodek namenjen za izgraditev čolnarne bo nedvomno mariborsko občinstvo podprlo agilnost veslaškega kluba.

Plavalne in skakašne tekme. V nedeljo ob 15. uri pričnejo na Mariborskem otoku mednarodne plavalne in skakašne tekme, na katerih sodelujejo najboljši plavalci in skakači Gradca, Celovca, Leobna, Zagreba, Ljubljane in Maribora. Za zmagovalni klub je razpisal prireditelj tekem, Mariborski akademski sabljaški klub, krasno darilo. Vršijo se tudi waterpolo tekme. Sportno občinstvo bo nedvomno prišlo na svoj račun ter v častnem številu posetilo redko prireditev.

Veselica na Mariborskem otoku. V nedeljo od 15. do 24. ure bo na Mariborskem otoku velika ljudska veselica, ki je bila zaradi nestalnega vremena preložena od srede na nedeljo. Zvečer bo ogromen ognjemet z najmodernejšimi iznajdbami na pirotehničnem polju. Istovčasno nastopajo v svitu reflektorjev in raket najboljši jugoslovanski akrobati na visoki žici Mlinarjeva, Kranjc in Bučar, ki bodo izvedli najvratolomnejši spored. Vrši se tudi koncert godbe »Drava«, plešateljnim bo na razpolago veliko plesišče. Satore obskrbujejo najmočnejša humanitarna in kulturna društva ter bodo bogato založeni z vsemi dobrinami po najnižjih cenah. V nedeljo torej vse na Mariborski otok.

Opozorilo!! Obiskovalci velike bengalične noči na Mariborskem otoku v sredo, dne 15. avgusta t. l. se vljudno opozarjajo, da veljajo dnevne vstopnice za ponoven obisk zvečer, toda le takrat ako jih lastnik v ta namen pusti potrditi ob zapustitvi otoka. Vsakemu obiskovalcu se vidira le ena vstopnica. Vstopnina za koncert in ognjemet je le 8 Din za osebo. Otroci do 8. leta v spremstvu so vstopnine prosti. Za sedeže na tribuni se pobira poseben prispevek 5 Din za osebo. Obiskovalci otoka, ki se ne nameravajo vrniti popoldne, oziroma zvečer, dobijo vstopnino 8 Din ob izročitvi vstopnice nazaj, in sicer do 15. (3.) ure. Avtomobili in motorna kolesa vozijo na otok le do 19.30. Zapustitev otoka je mogoča šele po 21.30. Avtoizvoščkom je dovoljena vožnja le do postajališča mestnega avto busnega podjetja. Vstopnina na otok za avtomobile 10 Din, za motorna kolesa 3 Din. Za dovoz na Mariborski otok je določena Koroška cesta, za odvoz pa Kamniška cesta. Po 21.30 je avtomobilom in motornim kolesom dovoljeno parkiranje le na Koroški cesti, kjer bodo postavljeni posebni čuvaji. Pristojbina za čuvanje je določena za avtomobile 10 Din, za motorna kolesa pa 5 Din.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. je kazal toplomer 19.4 stopinj C, minimalna temperatura je znašala 12 stopinj C; barometer je kazal pri 18.7 stop. C 743.1, reduciran na ničlo pa 740.8; relativna vlaga 62. Vremenska napoved pravi, da bo vreme pretežno oblačno in da bo temperatura narasla.

Važno narodopisno poglavje

Ženska domača obrt na Mariborskem tednu

S stališča zapadne in velikega dela srednje Evrope moramo v narodopisni ali pravilno ljudski umetnosti gledati derivat sodobnih monumentalnih kultur in umetnosti, ki so se po sebi lastnem primitivizmu in konservativnosti prilagodile zemljepisnemu, kulturnemu in antropološkemu položaju posamezne pokrajine in v njej bivajočega človeka. Pri nas na Slovenskem se je ta diferenciacija izoblikovala v alpskem, sredozemskem in nižinskem srednjepodonavskem tipu.

Z relativno najvišjim dvigom oficijelne kulture, ki je preko meščanstva in cerkve vplivala — pri tem izvzemamo naše sredozemsko kulturno območje — na kmeta najmočnejše v dobi baroka v alpskem ozemlju, je zadobila naša alpska ljudska umetnost baročni izraz v vseh panogah ljudske kulture in istotako tudi domače ženske obrti. Tako se je dogodilo, da je pod vplivom vse močnejše urbanizacije slovenskega kmetijskega življa in pod vplivom romantičnega našega izobraženstva postala naša barokizirana alpska noša tudi oficijelna slovenska ljudska noša. Nadehi so si jo tudi naši mali harmonikarji, čeprav je ljudska noša v mariborskem ozemlju daleč bolj vplivna od nižinske vzhodne kakor pa od alpske.

Slovensko žensko društvo v Mariboru je pri svojem delu izhajalo iz podravske pokrajine kot take. Izognilo se je s tem običajni mariborski napaki uvajanja alpskih motivov in doseglo stik s pokrajino, zlasti ko je organiziralo l. 1932 delovni tečaj s 45 tečajnicami za dekleta iz Haloza, največ iz območja Sv. Barbare. Na tem tečaju za domačo žensko obrt so dala vzorce za delo haloška dekleta sama. Početek je bil prav zaradi tega srečen; pokrajina z relativno majhno urbanizacijo življenja, z relativno majhnim vplivom iz gradu in tudi iz cerkve ter s kolikor toliko še obstoječim pripovedniškim življenjem in s stikom s še bolj konservativnim hrvatskim Zagorjem je omogočila s svojim primitivizmom delo, ki ga ni nivaliziralo običajno eksotično stremljenje po uvedbi alpskih motivov v nižinsko kulturno območje in ki je moglo tako pokazati pozitivne uspehe. Na prvi pogled padejo obiskovalcu v oči volnena tkaničenja, zlasti blazine s prevladujočo geometrično kompozicijo barvnih pasov v celoto obvladujočem ornamentu. To je delo, ki je zvezano z domačo pokrajinsko primitivnostjo in ki se jasno razlikuje od del z modernimi konstruktivističnimi motivi.

Poleg volnenih tkaničenj pa moramo omeniti tudi mariborske vezenine pečke z motivi z domačih vzhodnjaških peč, katere izdelujejo Mariborčanke po iniciativi mariborskega Slovenskega ženskega društva. Pri vezeninah sodeluje omejeno društvo z Državnim osrednjim zavodom za domačo obrt v Ljubljani, ki

skripi pri pečih vezeninah za čipke, za to najmlajšo panogo domače ljudske obrti, v kateri se konservativni Haložani še ni povzpeli do samosvojega izraza. V mirnih vezeninah, ki nakazujejo po gradivu in barvi svoj izvor v laneni nižinski kulturi, nahajamo prav zaradi uporabe domačih pokrajinskih motivov vrsto del, ki zaslužijo tudi znanstveno pažnjo, ko nam kažejo še nezabeležene motive grajskega in cerkvenega izvora in ko popolnoma pogrešajo meščanskih baročnih virov.

Haloška tkaničenja in mariborska pečka vezenine zaslužijo vso pozornost. In to ker nastajajo na pokrajinsko izvirnih in ne importiranih predlogah, ker uvajajo s tem v eno naših najrevnejših zemelj nove možnosti zaslužka, v Mariboru pa smisel za izvirnost, in ker nam lepo kažejo vplive gradu in cerkve, pri tem pa se krepko upirajo baročnemu in empirskemu pomeščanjenju. Poleg tega pa so po svojem mirnem izrazu sposobne zavzeti mesto v vsaki hiši, tako da bo naša gospodinja z živim prirodnim pokrajinskim okusom mogla vedno s pridom nadomestiti haloški in mariborski ženski izdelek z ljudskim uvoženim ali pa tvorniškimi. To bo za njo tudi najlepša možnost delovati po geslu: Svoji za svoje!

V zvezi s haloškimi in mariborskimi izdelki so prleški. L. 1930. je priredilo mariborsko Slovensko žensko društvo v Ormožu tečaj za prleška dekleta. Po tečaju so se zlasti v Pavlovcih začele izdelovati šivane čipke s tehniko, ki je doma v Bosni. Uspehi so se zopet lepo pokazali na letošnji razstavi na MT, kjer je bil podan dokaz, kako blizu so nam

na zahodnem robu nižinske kulture motivi z južnih obronkov istega kulturnega kroga. Različni po svojem izvoru stoje po svoji izdelavi, barvnem in ornamentalnem izrazu pavlovski izdelki v isti vrsti s haloškimi in zaslužijo v enaki meri vso pohvalo in priporočilo za vsako našo hišo.

Za Maribor neka posebnost pa je troje modelov naših ljudskih noš. Pri nas, ko tako radi pozabljamo na kulturno trodelnost slovenskega ozemlja, pri nas, kjer smo že pozabili na breguše in robačo, smo vendar prišli z razstavo slovenjgoriške, savinjske in pohorske ženske ljudske noše do diferenciranja naše ljudske kulture po antropogeografskih enotah. Poudarjam to zaradi tega, ker je ta miselnost prvi pogoj za kvalificirano nadaljevanje dela za našo ljudsko obrt in pa ker ta miselnost večinoma še ni prešla med naše, zlasti posedujoče vodilne kroge.

Važna je bila nadalje razstava modernih vezenin po naročilu, poleg tega pa izdelovanje preprog po perzijskih vzorcih; zadnje izdelujejo mariborske meščanske rodbine. Zaradi danes vladajočega mišljenja, da pri meščanu primitivnosti ni doma, in da meščan ne more izoblikovati oficijelnih kulturnih pridobitev po svoje, je zadnje zelo važno. Izdelovanje preprog med našim meščanstvom v krogu meščanskih rodbin more pod smotrenim vodstvom zopet razviti meščansko domačo kulturo, na katero smo mi v naši romantični miselnosti pozabili in jo tako izgubili!

Styriacus.

V vsako slovensko hišo „Večernik“!

Postajališče na Teznem

Gradnja postajališča pred uresničenjem

Odbor za gradnjo postajališča na Teznem je marljivo na delu, da se čimprej doseže dovoljenje za gradnjo postajališča. Svoje funkcije je prevzel 18. marca in je imel doslej pet sej, v katerih se je večinoma obravnavalo, kako doseči najhitreje dovoljenje za gradnjo postajališča.

Zadnja seja je bila preteklo nedeljo dopoldan v gostilni Žohar na Tržaški cesti. Seje so se udeležili zastopniki s Teznega, Pobrežja, Studencev in Radvanja, za mesto Maribor pa g. Andrej Oset. Prisoten pa je bil tudi naš narodni poslanec gosp. Krejči razložil ovire, ki so zakrivile, da ka, zlasti glede predloženih načrtov in jamstva direktij državnih železnic v Ljubljani, je naš narodni poslanec gosp. Krajči razložil ovire, ki so zakrivile, da se je tako dolgo zavleklo dovoljenje za gradnjo postajališča. Z veseljem so sprejeli prisotni njegovo poročilo o vseh korakih, ki jih je storil doslej za hitro reali-

zacijo načrta, zlasti pa izjavo, da ni pri kompetentnih ministrstvih glede dovoljenja gradnje nobenih zadržkov. Dovoljenje bo prispelo najkasneje koncem tega meseca ali vsaj v začetku septembra. Odbor ima sedaj nalogo, da pripravi vse potrebno za tehnično izvršitev gradnje. G. narodnemu poslancu Krejčiju izreka odbor v imenu občanov najlepšo zahvalo.

Ob pričetku gradnje bo odbor ponovno prosil še tiste, ki so obljubili pomoč, ko se bo začelo graditi, da mu pomagajo s prostovoljnimi prispevki. Izdale se bodo nove nabiralne pole, stare pa se naj izročijo z nabrano vsoto blagajniku g. Kovarčiču, posestniku na Teznem. Nabiralce prostovoljnih prispevkov, ki še imajo stare pole, prosimo, da jih oddajo. Vrnejo se naj tudi morebitne prazne pole, kar pa menda ni mogoče. Vsem nabiralcem zaenkrat pristrčna hvala! Prihodnja seja je v nedeljo ob 10. uri.

Arkadij Averčenko:

Višek pravičnosti

Ko je stopil Raskatov v Kirilov kabinet, se je gospodar široko razkoračil in v skrajnem nezadovoljstvu dejal:

»Čemu hudiča prihajaš k meni? Saj vendar vidiš, da delam. Motiš me...«

Raskatov je mirno sedel na divan in smehljaje pripomnil:

»Delaš? Tem slabše... Venomer tičiš s svojim nosom v spisih in medtem ti poteka življenje brez haska...«

Gospodar je molčal. Upal je, da bo gosta molčanje užalostilo in da bo Raskatov vstal in šel. Ali motil se je, Raskatov je mirno sedel dalje ter vprašal:

»Ali poznaš Limonova?«

»Čudno vprašanje! Saj je vendar najin najboljši prijatelj.«

»Prijatelj? No, rad bi videl njegov obraz.«

»Kaj se je zgodilo?«

»Če mi obljubiš, da ostane med nama...«

»Obljubim!«

»Torej... Gospa Limonova — Olga je vendar dražestno bitje?«

»Brez dvoma. In kaj sledi iz tega. Ali zaviđaš?«

»Nikakor ne... Najbrže me sedaj zaviđa Limonov!«

»Kaj naj to pomeni?«

»Kaj to pomeni? Glej, že delj časa se mi je dopadla. Ali je bila to morda zaljubljenost... ali vsekakor sladek bonbonček... Prišel sem ji dvoriti. Niti zdaleka nisem mislil, da utegne postati zadeva med nama resna. Ko sem danes srečal Olgo na Nevskem, mi je prišla na um drzna misel, naj bi ljubezensko razmerje energično nadaljeval. Zapletel sem jo v interesanten pogovor, omenil en passant, da obhajam danes svoj rojstni dan ter je slednjič izvalil v elegantno restavracijo... Odsla sva v separatu... Dejeur, sekt... nato nedolžni poljubi in končno... končno... ubogi Limonov.«

Kirilov ga je začudeno pogledal ter nato vznemirjeno zavpil:

»Raskatov, to je podlost! Limonov je vendar tvoj prijatelj!«

»Kaj ima ljubezen skupnega s prijateljstvom?! Prijateljstvo je ena, brhka gošpa pa druga zadeva!«

»Ali ti si uničil Limonovo rodbinsko življenje!«

»Smešno! Kako si strašno sentimental! Dandanes je življenje vse drugačno. Vzeti moraš vse, kar ti pride v roke!«

Kirilov ga je vprašal s tresočim glasom:

»Torej po tvojem mnenju ni nikaka pre-

greha, če ugrabiš svojemu prijatelju ženo?«

»Gotovo ne! To je dandanes na dnevnem redu!«

Kirilov je skočil k njemu, ga objel in dejal z ekstatičnim glasom:

»Hvala ti, prijatelj. Ko bi vedel kakšen kamen si mi odvalil od srca?! Kako si mi olajšal mojo vest.«

»Kaj hočeš s tem reči?« je začudeno vzkliknil Raskatov.

»Raskatov! Kolika sreča, da se ti morem spovedati... Vidi, da sem jaz storil tebi isto, kar si ti Limonovu. Ko bi le mogel slutiti, kako so me mučili očitki vesti... Nisem se drznil, da bi ti pogledal v oči...«

Raskatov je ostrmel. Postal je blede. Roke so se mu tresle:

»Ti hočeš reči, da moja žena Katja...«

»Da. Odkritosrčno priznam! Prišel je moment, čutnost... In ona je krasotica...«

Raskatov je sopes kot razjariena zver ter omahnil na divan.

»Tako si torej storil, svojega najboljšega prijatelja si ogoljufal?!«

»Ti si storil isto z Limonovim!«

»Limonov!... Limonov!... Govor je sedaj o meni. Moj Bog, kolika podlost...«

»Čemu?« je pristavil hladnokrvno Ki-

rilov. »Ti si se vendar prav kar tako veselil svoje ponosne zmage. Sedaj se veselim jaz. Ti sam si dejal: Vzeti moraš vse, kar ti pride pod roke!«

Raskatov je skočil pokonci in zastokal:

»Slušaj, ljubi prijatelj... Zadeva z Limonovom je povsem izmišljena. Hotel sem se le pobahati, kakšno srečo imam pri damah. Ona je meni prav tako nedosegljiva kakor tebi... Kaj praviš sedaj na to?«

Kirilov je stopil tesno k Raskatovu in mu stisnil roko:

»Med nama torej ni bilo ničesar? Hvala Bogu!«

»Da!« je odvrnil Raskatov. »Med menoj in Olgo ni bilo ničesar. Priznam — lagal sem! Toda ti? Ti si se splazil v mojo hišo kot kača, zmešal moji ženi glavo in zlorabil moje zaupanje...«

Kirilov se je glasno zasmejal, ga potrepal po rami in rekel:

»Med menoj in tvojo ženo ni bilo ničesar. Zaradi tvoje lumparije sem te hotel le malo kaznovati. Zato sem ti pričaral to bajko.«

»Resničnost? Med teboj in Katjo ni bilo ničesar. Prizezi!«

»Prisegam!«

Gost je sedel na divan ter se hudo-mušno nasmejal.

»Čemu to?« je vprašal gospodar.

»Ha, ha... ne morem... nalaгал sem

MARIJ SKALAN:

SEMISIRIS

Roman iz prazgodovine človeštva.

»Morda, a bolje je, da smo previdni in jih ne čakamo.«

»Pospešimo brzino!«

»Zastavite krepkeje vesla! Uporabite vse sile!« je zaklical Savadagak veslačem.

»Tudi zasledovalci večajo hitrost,« je opazil Aftagad.

»Dokaz več, da nas hočejo dohiteti.«

»Čemu neki?«

»S poštenim namenom gotovo ne.«

»V podkrovje!« je ukazal Aftagad Evalasti in Isti.

»In vidva?« je vprašala princesa.

»Ostaneva tu in se pripraviva na boj, če bo potreben.«

»Bojim se,« je zajecjala Evalasta.

»Jaz tudi,« je dodala Ista.

»Veliki Inti, ki nas je obvaroval doslej, nas obvaruje tudi v bodoče,« je odvrnil samozavestno Savadagak.

Deklici sta se prestrašeni in obotavljaje se umaknili v podkrovje k Buramaku in Upi.

Atlantske galeje so se naglo blizale. Prva je bila galeja poveljnika. Princ in

pribočnik sta že razločno videla vsako podrobnost na njej in opazila, da so vsi Atlanti skriti za obodi.

»Zares,« je dejal Aftagad, »zasledujejo nas s sovražnimi nameni. Pripravljeni so na napad.«

»Zle slutnje me niso varale,« je vzkliknil Savadagak.

Ubežniki so veslali z vsemi napori svojih sil, a Atlanti so bili vendar hitrejši. Poveljniška galeja je vedno bolj krčila razdaljo med seboj in Azteki. Kmalu je bila že tako blizu, da sta princ in pribočnik mogla razumeti klic nekoga, ki je sporočil:

»Veliki je preklical svoje dovoljenje. Morate se vrniti!«

Savadagak je dal roki na usta in zaklical iz vseh pljuč:

»Ne vrnemo se!«

»Potem vas moramo napasti,« se je glasil odgovor.

»Branili se bomo.«

»Vdajate se, sicer ste izgubljeni!«

»Rajše umremo, ko da bi se vrnili.«

Iznad roba prve zasledovalne galeje so se pojavila morilna orožja. Toda prav v tistem hipu je pretreslo strašno tišino zamolklo bobnenje in iz veletoka so se dvignili ogromni valovi, kakor da bi voda nenadoma zavrela. Aftagad in Savadagak sta z grozo opazila, kako je velikanski val napravil pregrado med njimi in zasledovalci. Azteška galeja se je nagnila in je le malo manjkalo, da se ni prevrnila. Hip nato pa se je ogromni val razpolovil in njegovo vodovje je zagnalo ladjo s tako brzino v smeri proti ustju, kakor da bi jo kdo ustrelil iz loka. Dočim je zasledovalno brodovje zletelo prav v nasprotno stran.

Ta strašni izbruh naravnih sil je pa bil samo začetek tistega, kar je sledilo. Vrenje vode se je nadaljevalo z vedno bolj divjo silo in naglico. Valovi so se dvigali v neslutene višine, šumeli, tulili, rjovedi, ko da bi se stepili milijoni najbolj krvoločnih zveri. Galeje so skakale po njih kakor neskončne male igračke, bile so naenkrat na vrhu ko hrib visokega vala, hip nato pa že v temnem vodnem prepadu. Na veslanje in krmarenje ni bilo več mogoče misliti. Azteki in Atlanti so se samo še v brezumni grozi oklepali nepremičnih predmetov, da jih vodovje ne bi odpahnilo v svoje vse uničujoče globine.

Galejo ubežnikov je metalo valovje v silnih sunkih proti izlivu Koke v morje, in ko se je zopet dvignila na greben orjaškega vala, je opazil Savadagak v daljavi strašni konec poveljniške ladje. Prav na vrhu vala se je preklucnila, obstala še trenutek na površini s spodnjim grebenom navzgor, nato pa izginila z vedno v črnem žrelu podivjanih elementov. Pozneje je ugotovil, da sta ostali na površini samo še dve zasledovalni ladji.

»Končano je!« je vzkliknil sam pri sebi. »Sedaj pridemo na vrsto mi. Nismo poginili pod orožjem Atlantov, uniči nas grozota podivjane vode.«

Galeja je treščila z višine v temno gladino vodnega prepada. Valovi so pluskali čez krov in jo za hip popolnoma zakrili. Savadagak je že hotel izpustiti jambor in splavati na površino, da bi se skušal rešiti, a je še pravočasno opazil, da je spet nad gladino. Galeja se je znova dvignila na ogromni val. Na vrhu se je pribočnik ozrl po okolici in opazil, da je ozračje skoraj čisto mirno, in prevzela ga je še večja groza.

»To ni vihar,« je doumel. »To so strašne sile podzemlja. Vodovje divja zaradi sunkov dna.«

Ko je bil zopet pokopan z galejo vred pod valovi, je v duhu molil v nepopisljivo zbirnost in pobožnost:

Sportne prireditve

Medmestni teniški turnir Beograd: Maribor

Jutri, v soboto 18. tm. se prične na teniskih igriščih ISSK Maribora v Ljudskem vrtu medmestni teniški turnir med reprezentancama Beograda in Maribora. Odigralo se bo 8 iger posameznikov in 4 igre gospodov v dvoje. Beograjsko reprezentanco bodo tvorili gg. Konjović,

Milanović, Ristić in Nedić, mariborsko pa gg. Mešiček, Voglar, Bergant, Gašperin, Hitzl in Leyrer. Turnir se prične jutri ob 15.30 in se bo nadaljeval v nedeljo dopoldne. Vse teniške naprave in turnir bodo tonfilmsko posneli, in sicer jutri popoldne.

Mariborski veslaški klub. Drevi ob 18. strogo obvezen sestanek za odbornike in člane na društvenem prostoru, prijatelji veslaškega sporta dobrodošli. Odbor.

SK Železničar: SK Südbahn (Graudenz). V nedeljo 19. t. m. bo v Mariboru zanimiva nogometna tekma. Nastopila bosta SK Železničar in graški SK Südbahn, da pomirita svoje sile v prijateljskem srečanju. Tekma bo na igrišču SK Železničarja in se bo pričela ob 17.

Poverjenišvo JLAS, Maribor, službeno. Izbirni tek na 10 km za postavbo v reprezentanco za Balkanske igre med Starmanom (Železničar) in (Maraton) bo v nedeljo 19. t. m. ob 8. uri na igrišču SK Železničarja ob Tržaški cesti. Žirija: celoten sodniški zbor. Točnost! Poverjenik.

Mednarodne plavalne tekme bodo v nedeljo 19. t. m. na Mariborskem otoku. Spored bo isti kot smo ga že objavili v torek.

Bolgarska lahkoatletska reprezentanca v Mariboru. Mariborsko poverjenišvo

te... Moj dragi, med menoj in Olgo Limonovo... Hotel sem te le skušati, ker sem sumil svojo ženo... Ker pa je moja žena čista in brez madeža, ti povem točno in jasno: Pil sem z Olgo vino, jo poljubljal in... tako dalje... In ti moraš molčati — prisegel si!

Kirilov je gledal poln sovraštva pred se in osorno dejal:

»Izgini, motiš me pri delu...«

Raskatov je vzel klobuk in palico ter odšel.

Ko je ostal Kirilov sam, je hitro tekel k mizi in prisluskoval. Ko je slišal, da je gost odšel, je skočil k telefonu, pritisnil na gumb in zaklical:

»Halo! Centrala! Prosim hitro 92-18!

Je tam stanovanje Raskatova? Ste vi pri telefonu Katja Ivanova? Da! Tu Kirilov! Preteklo sredo ste mi dejali, da bi me obiskali le tedaj, če bi vedeli, da vam je vaš mož nezvest. Vaš mož je pred četrt ure goljufal. — S kom??! Ah... Bil je pravek pri meni ter mi vse povedal... Več osebno! Pridite takoj! Pričakujem vas. Poljubljam roke!! — Konč!

Odložil je slušalo ter skomignil ironično:

»Pravičnost je zmagala!«

Skrivnostno kraljestvo žensk

Neznani in nepreiskani predeli sveta z novimi človeškimi rodovi

Težko je verjetno, da bi bili še kje na svetu večji narodi ali vsaj razrastki človeštva, ki jih mi v kulturnem svetu ne bi poznali. Vendar se od časa do časa pojavijo v listih poročila o odkritjih novih plemen, in tako se vsi gotovo še prav dobro spominjamo senzacije o belih Indijancih. Ekspedicije, ki so bile odposlane v prazgodovne Venecuele so vest celo potrdile, vendar pa nam podrobnosti o tem čudnem človeškem rodu še vedno manjkajo in ne vemo, ali so to res beli Indijanci, ali pa podivjani in z Indijanci pomešani Evropeci, ki so na kakršenkoli način pred davnimi leti, morda celo stoletji, prišli v tiste kraje in se niso več mogli vrniti.

Prav tako se pripoveduje, da žive v ozemlju Amacone človeški rodovi, ki še nikoli niso prišli v stik s civiliziranim svetom in zato o njih ničesar ne ve. Pred leti so poročali, da so odkrili na Sumatri neko posebno divje človeško plemo, ki ni v sorodstvu niti z Malajci niti s Papuanci, pozneje pa so vedeli poročati celo o nekajh pritlikavcih, ki naj bi bili manjši kakor so drugi pritlikavski rodovi. Veliko pozornost je nadalje vzbudila vest, da živi v osrednji Aziji plemo, ki izvira iz potomcev starih Asircev, ki so izumrli že davno pred Kristusovim rojstvom. Tudi to čudno prastaro ljudstvo, če so domneve resnične, bo moralo biti šele temeljito preiskano, preden bo mogoča dokončna sodba o njem, njegovem poreklu in njegovi kulturi. Toda vse to so večinoma rodovi, ki štejejo le nekaj sto ali kvečjemu le nekaj tisoč duš, dočim nam pripoveduje najnovejša vest o novem človeškem plemenu, katerega tvori okoli 200.000 ljudi, ki so se sami razvili do precejšnje stopnje civilizacije in kulture.

To novo človeško plemo je odkril po golem naključju neki letalec, ki si je nadel nalogo iz zraka pregledati doslej še popolnoma nepreiskane notranje pokrajine velikega otoka Nove Gvineje. Kakor je znano, je Nova Gvineja tisti del sveta, ki je bil doslej najmanj preiskan. Doslej so ekspedicije raziskale večinoma le obalne pokrajine, ter one, ki so jih mogle doseči z ladjami in čolni po večjih novogvinejskih rekah. To pa je napram ogromni veličini le malenkost. Znano je le, da so v notranjosti Nove Gvineje gore, katerih vrhovi dosega 6 do 7 tisoč metrov in da so med njimi velike visoke planote, na katerih je podnebje tako udobno, da bi mogli živeti tudi evropski priseljenci. In prav na teh visokih planotah, na katere doslej še nikoli ni bila stopila noga belca, je omenjeni letalec odkril novo človeško plemo, ki ni v nikakem sorodstvu v Papuanci ali Kanaki, ki žive ob obalah in po doslej znanih področjih Nove Gvineje.

Letalec je pristal v bližini naselbine tega neznane ljudstva in ugotovil, da se bavi s poljedelstvom in obrtom ter je na precej znatni višini popolnoma lastne kulture in civilizacije. Najbolj zanimivo pa je, da so tam ženske močnejši spol, katerim so moški popolnoma podrejeni. Ženske so glavarice družine, gospodarice hiše in vodijo tudi vse posle poglavarjev naselbin, sodnikov itd. Tako bi mogli imenovati to doslej neznano pokrajino »kraljestvo žensk«. Podatki letalca so le bežni in nam še ne morejo ustvariti popolnejše slike, še manj pa nam morejo rešiti uganko, kako je to človeško plemo nastalo in se razvijalo in kako je mogoče, da doslej o njem popolnoma ničesar nismo vedeli. Vsa ta vpra-

šanja pa bodo gotovo rešile ekspedicije znanstvenikov, ki se na Angleškem že pripravljajo na pot v visoke predele skrivnostne Nove Gvineje.

Gospodarske vesti

Sejem za živino. Na sejmu 14. t. m. so prignili 16 bikov, 16 konjev, 158 volov, 33 krav in 21 telet, skupno torej 544 glav. Kupčija je bila dobra in je bilo prodanih 356. Cene so bile naslednje: debeli voli 3—3.75 Din, poldebili 2 do 2.50 Din, plemenski voli 3 do 3.75 Din, biki za klanje 2.50 do 3.25 Din, klavne krave debele 2.50 do 3.50 Din, plemenske krave 2 do 2.25 Din, krave za klobasarije 2 do 2.25 Din, molzne krave 2.50 do 3 Din, breje krave 2.50 do 3 Din, mlada živina 3 do 3.75 Din, teleta 4 do 4.50 Din. Cene mesa so bile naslednje: volovsko meso I. vrste 8 do 10 Din, II. vrste 6 do 8 Din, meso bikov, krav in telet 4 do 6 Din, teletje meso I. vrste 8 do 12 Din, II. vrste 6 do 8 Din, svinjsko meso sveže 10 do 16 Din.

Ljubljanski velesejem

Letošnja umetniška razstava na jenskem Ljubljanskem velesejmu od 1. do 10. septembra bo prirejena pod geslom »Slovenska pokrajina«. Razstava bo zelo pestra in bo nudila vsakemu obiskovalcu svoje, saj bodo zastopani skoraj vsi pomembni slovenski likovni umetniki ter vse smeri in panoge. Kakor vsako leto, je tudi letos razpisano ljudsko glasovanje za najlepšo sliko. Avtorji najboljših slik prejmejo nagrado. Razstavo aranžira akad. slikar prof. Olof Globočnik.

Mali oglasi

Razno

SPREJMEM TOVARNISKO DELAVKO na hrano in stanovanje. Naslov pove uprava »Večernika«, 3375.

DVA GOSPODA tudi upokojenca vzamem na stanovanje in hrano. Tomšičev drevored 2. 3376

Sobo išče

IŠČEM SOBO z vso oprebo in hrano. Ponudbe na upravo »Večernika« pod št. 3375. 3375

MESTNI USLUZBENEK, samski, išče opremljeno sobo z glasovirjem in kopalnico. Naslov pošlji v upravo »Večernika« pod št. 3384. 3384

Službo dobi

STALNO SLUŽBO nudi ugledna zavarovalnica dobro znanim gospodom v Mariboru in bližnji okolici. Mesečna plača in provizija. Ponudbe na upravo lista pod »Eksistenca zagotovljena«. 3370

Kupim

MAJHEN HLADILNIK za privatno uporabo v dobrem stanju kupim. Ponudbe pod »Hladilnik« na upravo »Večernika«. 3383

Naročniki kupujte

Prodaj

SPALNICA IZ TRDEGA LESA.

tri marmornate plošče, vložki, ogledalo 1900 Din, 2 omari, trd les po 230 Din, sobna miza 150 Din, 6 stolov po 30 Din, lep plišast dekoracijski divan 650 Din, divan in dva fotelja 280 Din, mali divan 150 Din, salonsko antikvarično ogledalo 280 Din, fotelj »Biedermeier« 120 Din, predalnik, belo emailiran, trd les 250 Din, omara z dvema vrati 150 Din, madrace iz volne 220 Din napredaj Ruská cesta 3-I, desno. 3390

»FORD«-AVTO, tovarni, skoraj nov, radi družinskih razmer takoj poceni prodam. Naslov v upravi »Večernika«. 3378

pri naših inseren-
tih ter oglašujte!